

Marktconsultatie

Emissievrij treinvervoer Almelo-Mariënborg-Hardenberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal

Versie	1.0
Datum	18 maart 2021
Status	Definitief
TN kenmerk	TN305586

Inhoudsopgave

1	Emissievrij treinvervoer Almelo-Mariënberg-Hardenberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal	3
1.1	Marktconsultatie.....	3
1.2	Scope	3
1.3	Voorgenomen wijze van contracteren/aanbesteden	8
2	Onze vragen	9
3	Procedure van de marktconsultatie.....	10
3.1	Wij zoeken uw ideeën!	10
3.2	Procedure	10
3.3	Planning	11
3.4	Contact.....	11
3.5	Open en eerlijk.....	11

1 Emissievrij treinvervoer Almelo-Mariënborg-Hardenberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal

Gezien de urgentie van het klimaatprobleem wil de Nederlandse spoorsector naar een volledig CO₂-neutrale voetafdruk over de gehele spoorlijn. De Nederlandse CO₂-voetafdruk van het rijden van treinen bedroeg in 2013 ongeveer 800 kiloton. Sindsdien heeft de Nederlandse spoorsector een drastische vermindering ingezet. Sinds 2017 rijden in Nederland alle elektrische treinen op emissievrije windenergie. Met als resultaat een jaarlijkse CO₂-voetafdruk van nog iets meer dan 10 procent (85 kiloton). De resterende voetafdruk wordt veroorzaakt door dieseltreinen. In het reizigersvervoer zijn nieuwe vervoerconcessies en grote materieel-revisies bij uitstek momenten waarop belangrijke stappen richting emissievrij treinvervoer gezet kunnen worden. Twee nieuwe vervoerconcessies dienen zich op korte termijn aan.

In 2021 nemen provincies Overijssel en Gelderland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een besluit over de wijze waarop ze de nieuwe concessies voor reizigersvervoer op de trajecten Almelo-Mariënborg-Hardenberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal gaan invullen. Met ingang van de nieuwe concessies is het huidige dieselmaterieel technisch en financieel afgeschreven. Een natuurlijk moment dus om te verduurzamen.

Tot voor kort leek conventionele elektrificatie de enige manier om tijdig te verduurzamen. Daarom voert ProRail, in opdracht van de provincie Overijssel en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, sinds juni 2020 een verkenning uit naar volledige elektrificatie van de trajecten Almelo-Mariënborg en Zutphen-Hengelo. ProRail heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat geadviseerd om na afronding van de verkenningfase van beide projecten met de kennis en inzichten van dat moment opnieuw te beoordelen of de keuze voor volledige elektrificatie nog steeds de goede keuze is. De provincies Overijssel en Gelderland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hebben ProRail gevraagd om de voorlopige keuze voor elektrificatie te herijken.

1.1 Marktconsultatie

ProRail constateert dat de ontwikkelingen van alternatieve aandrijvingstechnieken voor treinen heel snel gaan. Meer kennis van en ervaring met nieuwe, duurzame technieken zijn nodig om deze volwaardig af te kunnen wegen bij investeringskeuzes. Daarom voert ProRail, in samenwerking met de provincies Overijssel en Gelderland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, deze marktconsultatie uit. Omdat materieelleveranciers over de meest actuele kennis over deze technieken beschikken, richten wij ons in deze marktconsultatie tot u. De marktconsultatie zal een belangrijke bouwsteen vormen voor de uiteindelijke keuze van een emissievrije aandrijvingstechniek. Dit is de eerste kans voor introductie van alternatieve, emissievrije aandrijvingstechnieken in Oost-Nederland. Deze marktconsultatie betreft twee dieseltrajecten. Voor andere dieseltrajecten wordt met grote belangstelling, vanuit diverse provincies, gekeken naar de keuze die hier gemaakt gaat worden.

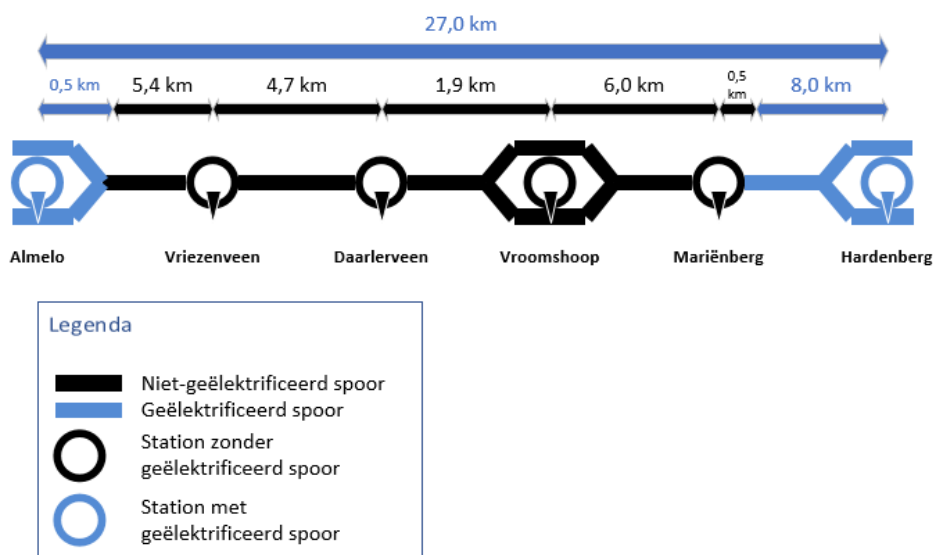
Denkt u met ons mee over emissievrij treinvervoer op de trajecten Almelo-Mariënborg-Hardenberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal?

1.2 Scope

ProRail zoekt naar oplossingen voor emissievrij treinvervoer op de trajecten Almelo-Mariënborg-Hardenberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal. De trajecten zijn gedeeltelijk geëlektrificeerd (1500V DC, max. 4000A).

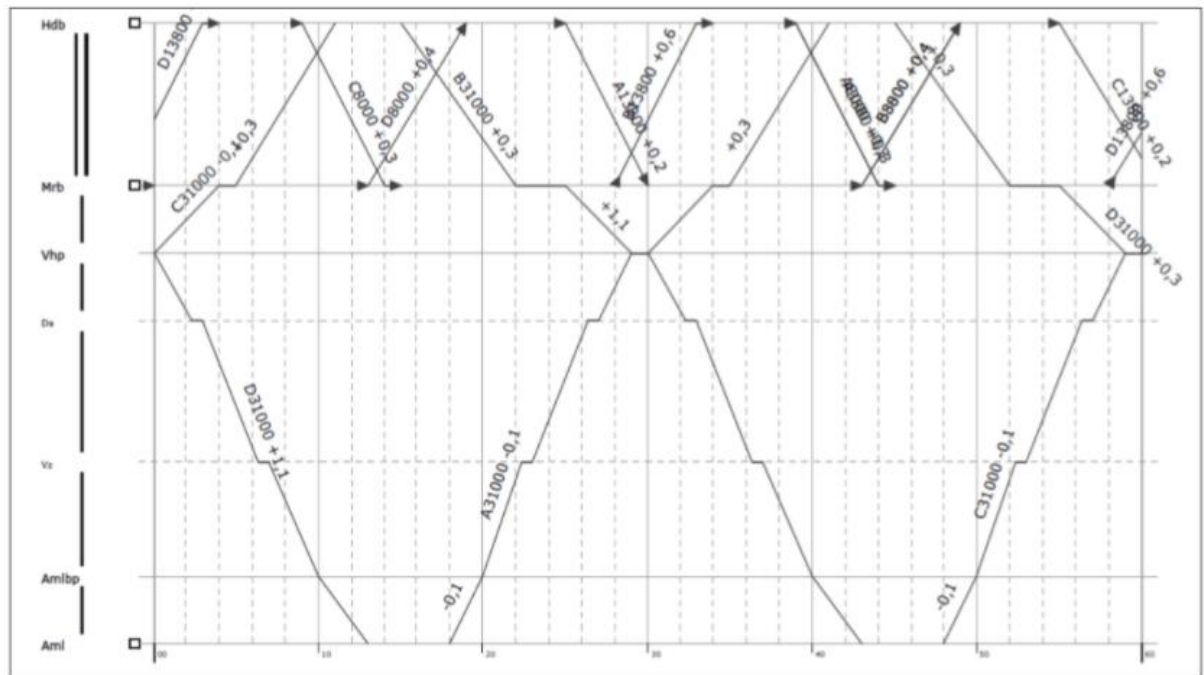
Almelo-Mariënberg-Hardenberg

De treindienst Almelo-Mariënberg-Hardenberg is onderdeel van de concessie Vechtdallijnen, deze omvat ook de treindienst Zwolle-Emmen, die wordt gereden met elektrische treinen. Het traject Almelo-Mariënberg-Hardenberg heeft een lengte van 27,0 km en kent vier tussenliggende stopstations. Op dit traject rijdt twee keer per uur een stoptrein. Er wordt vanuit gegaan dat twee treinstellen jaarlijks samen ongeveer 0,5 miljoen dienstregelingskilometers afleggen. Met ingang van medio 2022 is inclusief het vertrekspoor de eerste 0,5 kilometer van het traject geëlektrificeerd. Het verdere traject tussen Almelo tot en met Mariënberg (18,5 km) is niet geëlektrificeerd. Het laatste stuk tussen Mariënberg tot en met het aankomstspoor in Hardenberg (8,0 km) is weer wel geëlektrificeerd. De maatgevende perronlengte op dit traject is 131 meter. Hieronder is het traject schematisch weergegeven:

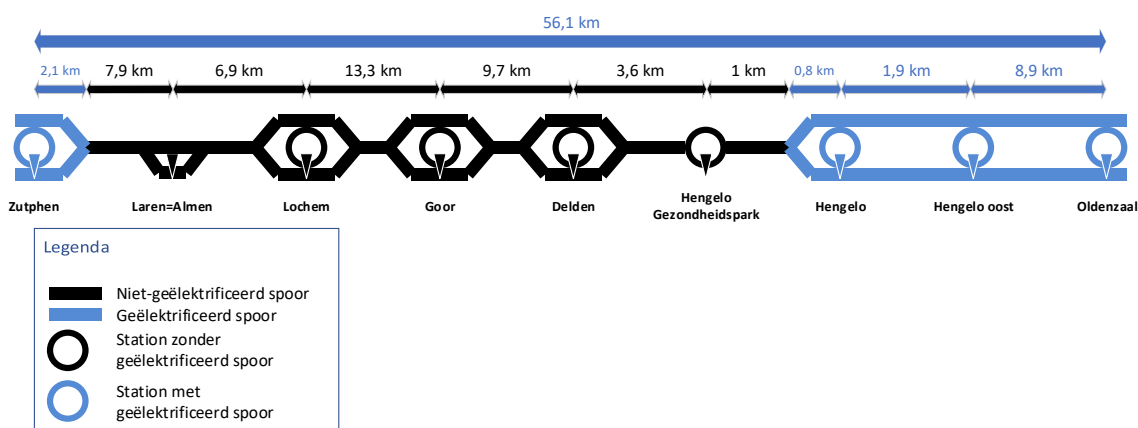
Op dit moment is de baanvaksnelheid 120 km/u. Onderzocht wordt of de baanvaksnelheid naar 140 km/u verhoogd kan worden, om een waardevolle bijdrage te leveren aan de robuustheid van de treindienst, het verkorten van de reistijden en het verruimen van de keertijden in Hardenberg en Almelo. De te realiseren dienstregeling is A/B/C/D31000, zoals die in onderstaande tijdwegdiagram wordt weergegeven:

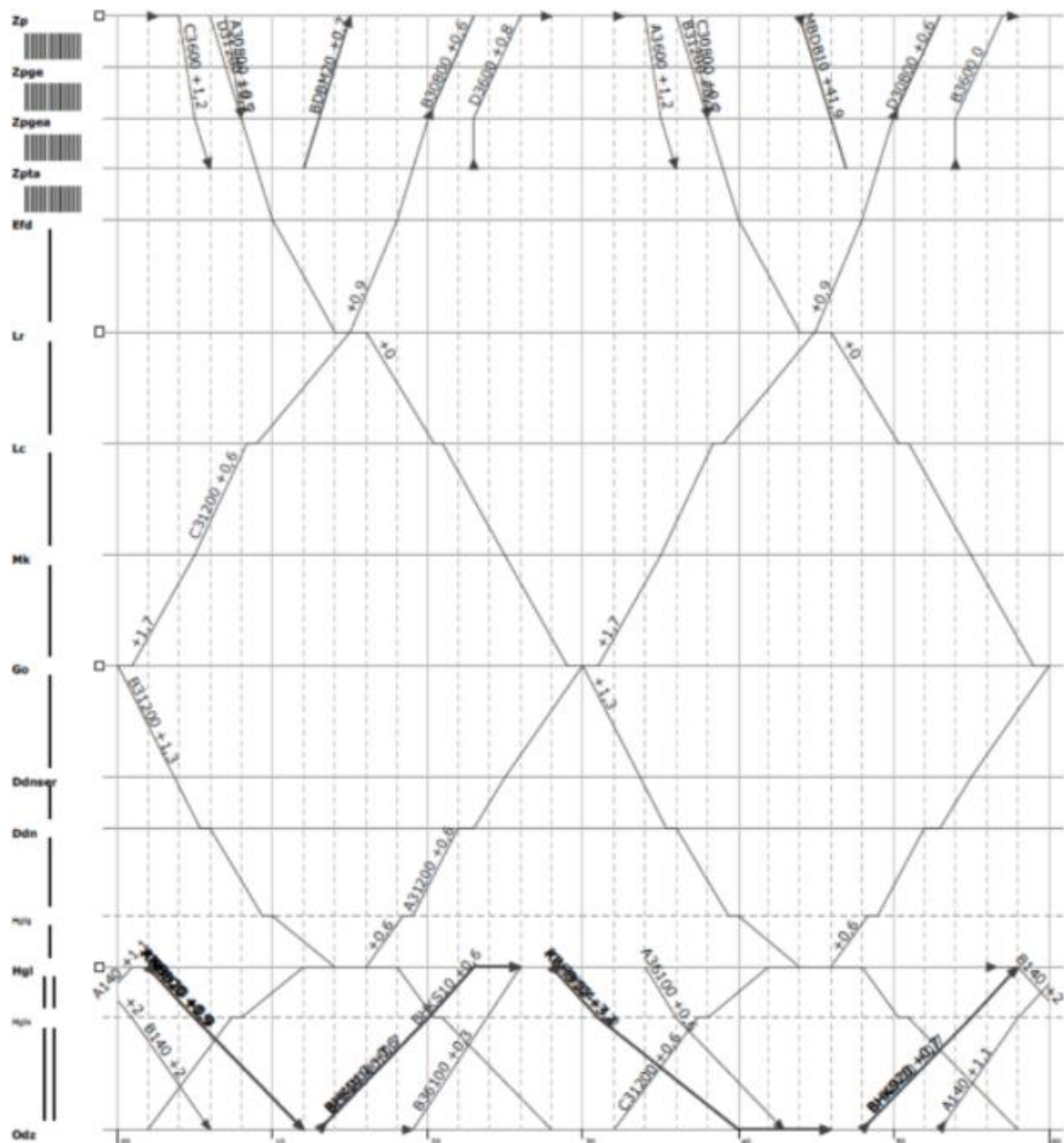
ProRail

Zutphen-Hengelo-Oldenzaal

Het traject Zutphen-Hengelo-Oldenzaal heeft een lengte van 56,1 km en kent zes tussenliggende stopstations. Op dit traject rijdt twee keer per uur een stoptrein. Er wordt vanuit gegaan dat negen treinstellen samen jaarlijks ongeveer 1,4 miljoen dienstregelingskilometers afleggen. De trein richting Hengelo heeft in de dienstregeling een stop bij dienstregelpunt Laren=Almen, op dit punt passeren de treinen uit beide richtingen elkaar. Inclusief het vertrekspoor in Zutphen is de eerste 2,1 km geëlektrificeerd. Het verdere traject tussen Zutphen tot Hengelo (42,4 km) is niet geëlektrificeerd. Het laatste stuk tussen Hengelo tot en met het aankomstspoor in Oldenzaal (11,6 km) is weer wel geëlektrificeerd. De maatgevende perronlengte op dit traject is 115 meter, dit kan uitgebreid worden naar 180 meter. Hieronder is het traject schematisch weergegeven:

1.3 Voorgenomen wijze van contracteren/aanbesteden

De wijze van contracteren en aanbesteden wordt bepaald door de concessie-verlenende provincie(s).

2 Onze vragen

Voor de reizigersdiensten Almelo-Mariënborg-Hardenberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal verwachten de provincies Overijssel en Gelderland over ongeveer een jaar een tender te starten. Ten aanzien van alternatieve oplossingen voor emissievrij treinvervoer hebben ProRail, de provincies Overijssel en Gelderland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de volgende vragen:

1. Op welke wijze denkt u dat emissievrij treinvervoer op beide trajecten in scope het beste ingevuld kan worden?
2. Welk materieel kunt u begin 2022 aanbieden, zodat medio 2025 uitlevering van toegelaten, emissievrije treinen plaats kan vinden? Welke technische specificaties (aslasten, enz.), zitplaatscapaciteit en levertijden horen daarbij? Stel dat de uitlevering van toegelaten, emissievrije treinen verschoven wordt naar medio 2026, welke mogelijkheden biedt dit?
3. Welke kosten horen bij de bovengenoemde materieel-opties? Wat zijn de investeringskosten en de jaarlijkse kosten bij een afschrijvingsduur van 30 jaar en een jaarlijks kilometrage van 150.000 km, dan wel 250.000 km? Hoe verhouden deze kosten zich tot een vergelijkbare dieseltrein in uw portfolio? **Wij beseffen dat dit informatie is die u liever niet openbaar of liever op kantallen aanlevert. Schroom niet met ons contact op te nemen om hiervoor een oplossing te vinden die recht doet aan uw en onze behoeften.**
4. Welke emissievrije treinen heeft u al verkocht en waar rijden deze in een reguliere dienstregeling? Mogen we contact opnemen met de gebruiker van deze treinen?
5. Wat is de maximale afstand die uw treinen kunnen afleggen zonder externe energietoevoer? Wat zijn de treinkenmerken die van belang zijn voor het rijden van een dienstregeling, zoals acceleratie, betrouwbaarheid, 'oplaadtijd' en prestaties bij verschillende weersomstandigheden?
6. Denkt u dat het mogelijk is om zonder aanpassingen aan de infrastructuur emissievrij spoorvervoer te realiseren op de afzonderlijke trajecten in scope?
7. Zo nee, welke minimale aanpassingen aan de infrastructuur zijn volgens u nodig om emissievrij spoorvervoer te realiseren op de trajecten in scope?
8. Met welke eigenschappen van de energiedrager moeten hulpdiensten rekening houden mocht zich onverhoopt een calamiteit voordoen met de trein?
9. Wat is de milieu-impact van de aandrijftechniek over de gehele levenscyclus?
10. Welke contractvormen zijn er mogelijk voor emissievrije treinen?
11. Zijn er nog aspecten die volgens u van belang zijn voor een goede vergelijking, zo ja welke?

De antwoorden op deze vragen ontvangen we graag in bijlage 1.

3 Procedure van de marktconsultatie

3.1 Wij zoeken uw ideeën!

Emissievrij spoorvervoer op bestaande diesellijnen, zonder of met minimale aanpassingen van de spoorinfrastructuur.

Ter voorbereiding op een voorgenomen aanbesteding voor de vervoersconcessies Almelo-Mariënborg-Hardenberg en Zutphen-Hengelo-Oldenzaal, wensen de provincies Overijssel en Gelderland, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en ProRail meer inzicht te krijgen in de markt en de beschikbaarheid van emissievrije treinen.

Wij verwachten met deze marktconsultatie een beeld te krijgen van de beschikbare leveranciers en de ontwikkelingen die plaatsvinden in de markt en in hoeverre er oplossingen beschikbaar zijn die kunnen voldoen aan de functionele specificaties.

3.2 Procedure

Deze marktconsultatie is gepubliceerd op (onder andere) TenderNed als open marktconsultatie. Dit houdt in dat alle partijen in de markt de gelegenheid krijgen deel te nemen.

De marktconsultatie bestaat uit twee stappen:

1. Schriftelijk: het beantwoorden van de vragen (zie hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**);
2. Individuele gesprekken met (een deel van) de marktpartijen die hebben gereageerd.

Allereerst wordt aan u gevraagd de bijgevoegde vragenlijst per e-mail in te dienen voor de datum genoemd in paragraaf 3.3.

Vervolgens zal ProRail de reacties analyseren en op basis daarvan kan ProRail bepalen om met alle of een deel van de partijen een vervolgesprek te plannen. Bij deze gesprekken zullen ook het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de concessie-verlenende provincies aanwezig zijn. Doel van het vervolgesprek is om eventuele vragen te beantwoorden en een nadere toelichting op uw visie. Naar verwachting zal een gesprek circa 45 minuten duren.

Van elk individueel gesprek zal een verslag worden gemaakt dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de deelnemende partij. Vervolgens zal door ProRail van alle gesprekken één integraal (geanonimiseerd) verslag worden gemaakt waarin de belangrijkste conclusies uit de schriftelijke reacties en de gesprekken worden vastgelegd. In dit integrale verslag zal in ieder geval geen concurrentiegevoelige informatie gedeeld worden. Dit document zal vervolgens in concept naar alle deelnemers aan de consultatie worden gestuurd met het verzoek het stuk door te nemen en eventuele opmerkingen door te geven aan ProRail. Nadat alle deelnemers in de gelegenheid zijn geweest om opmerkingen door te geven, zal het document definitief worden vastgesteld door ProRail. Het definitieve document zal ter informatie worden bijgevoegd aan het aanbestedingsdossier van toekomstige aanbestedingsprocedures. De conclusies zullen daar waar ProRail en de concessie-verlenende provincie(s) het mogelijk en zinvol acht worden geïmplementeerd in het aanbestedingsdossier en/of de aanbestedingsprocedure.

3.3 Planning

Datum	Activiteit
18 maart 2021	Publicatie / uitnodiging tot deelname marktconsultatie door ProRail
1 april 2021	Uiterste datum voor het stellen van vragen m.b.t. de verstrekte informatie.
12 april 2021	Verstrekken van antwoorden op de gestelde vragen en evt. gewijzigde documentatie door ProRail.
19 april 2021	Uiterste datum voor het indienen van de antwoorden op de vragen in hoofdstuk 2.
20 april 2021	Uitnodigen voor deelname individuele gesprekken
26 of 28 april 2021	Individuele gesprekken
10 mei 2021	Versturen concept verslag aan deelnemers marktconsultatie.
18 mei 2021	Versturen definitief verslag aan deelnemers marktconsultatie

3.4 Contact

Voor vragen over en aanmelden voor deze marktconsultatie kunt contact opnemen met:
Marijke van Laar (tendermanager)
Marijke.vanLaar@prorail.nl
+31 (0) 6 42 79 96 08

3.5 Open en eerlijk

Deelnemen aan de marktconsultatie is geheel vrijwillig en zal niet leiden tot enige voorrechten in een aanbesteding. Evenzo zal niet deelnemen in de marktconsultatie niet leiden tot uitsluiting van een eventuele aanbesteding.

Door uw deelname aan deze marktconsultatie stemt u er mee in dat de door u verstrekte informatie door ProRail, de provincies Overijssel en Gelderland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat mag worden gebruikt in (de voorbereiding van) toekomstige aanbestedingen. Door u verstrekte commerciële (cijfermatige) informatie zal door de partijen vertrouwelijk worden behandeld.

ProRail, de provincies Overijssel en Gelderland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hechten veel waarde aan een transparante processen. Het is niet de bedoeling om deelnemende marktpartijen aan de marktconsultatie te bevoordelen of niet-deelnemende partijen op achterstand te plaatsen. Vanuit dit perspectief zal alle relevante informatie volgend uit de marktconsultatie aan alle potentiële inschrijvers ter beschikking worden gesteld bij publicatie van eventuele, toekomstige aanbestedingen dan wel worden toegevoegd aan het aanbestedingsdossier.

Eventuele kosten voor de deelname aan deze marktconsultatie worden niet vergoed.